

інсуліну та хронічного запалення, сприяючи розвитку пухлин і збільшенню захворюваності та злоякісності різних типів раку у пацієнтів із ожирінням. Таким чином, собаки, які піддаються впливу факторів з канцерогенним потенціалом, мають більше шансів захворіти на рак, що безпосередньо впливає на ефективність онкологічної терапії.

Отже, циркулюючий лептин корелює з масою жиру і вважається корисним маркером ожиріння у ветеринарії. Однак немає жодних досліджень щодо інших клінічних застосувань такого гормону та участі лептину в імунітопосередкованих захворюваннях собак. Тому перспективним є дослідження молекулярного механізму дії лептину під час захворювання, що дасть можливість кращого розуміння етіопатологію метаболічного синдрому у собак.

Бібліографічний список:

1. Kolodziejski, P. A., Pruszynska-Oszmalek, E., Nowak, T., Lukomska, A., Sassek, M., Wlodarek, J., Nogowski, L., Cieslak, A., & Nowak, K. W. (2021). Serum spexin concentration, body condition score and markers of obesity in dogs. *Journal of Veterinary Internal Medicine*, 35(1), 397–404. <https://doi.org/10.1111/jvim.16019>
2. Marchi, P. H., Vendramini, T. H. A., Perini, M. P., Zafalon, R. V. A., Amaral, A. R., Ochamoto, V. A., Da Silveira, J. C., Dagi, M. L. Z., & Brunetto, M. A. (2022). Obesity, inflammation, and cancer in dogs: Review and perspectives. *Frontiers in Veterinary Science*, 9, 1004122. <https://doi.org/10.3389/fvets.2022.1004122>
3. Mocherniuk, M., Kukhtyn, M., & Horiuk, Y. (2023). Sensitivity of microbiota of bioaerosol and surfaces of boxes for holding animals in veterinary clinics to antimicrobial drugs. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies*, 25(109), 53–58. <https://doi.org/10.32718/nvlvet10909>
4. Mocherniuk, M., Kukhtyn, M., Horiuk, Y., Savchuk, L., & Mizyk, V. (2022). Identification of the bioaerosol microbiota in veterinary clinics as the key to preventing nosocomial infection. *Scientific Horizons*, 25(11). [https://doi.org/10.48077/scihor.25\(11\).2022.31-40](https://doi.org/10.48077/scihor.25(11).2022.31-40)
5. Partington, C., Hodgkiss-Geere, H., Woods, G. R. T., Dukes-McEwan, J., Flanagan, J., Biourge, V., & German, A. J. (2022b). The effect of obesity and subsequent weight reduction on cardiac structure and function in dogs. *BMC Veterinary Research*, 18(1), 351. <https://doi.org/10.1186/s12917-022-03449-4>

УДК: 636,09:617,9

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ЕТІОТРОПНОЇ ТЕРАПІЇ СОБАК ХВОРИХ БАБЕЗІОЗОМ

Рибачук Ж.В. к.вет.н., доцент, Поліський національний університет, м. Житомир, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2569-6721>

Ревунець В.А. головний лікар клініки «Zoopuls», м. Коростишів, Україна

Грищенко І.І. студентка факультету ветеринарної медицини, Поліський національний університет, м. Житомир, Україна

Бабезіоз собак є актуальною проблемою ветеринарної медицини, оскільки в неблагополучних географічних територіях захворюваність перевищує 60%. За даними [1] збудником у більшості клінічних випадків на території Європейських країн є *B. canis*. Зареєстровані ситуації, коли тварина може бути одночасно інфікована декількома видами бабезій, що ускладнює перебіг патологічного процесу [2]. Додатково інкубаційний період триває від 7 до 21 доби. При запізнілому зверненні до ветеринарного лікаря собака може загинути, що обумовлено ступенем ураження, а згодом і руйнування еритроцитів та ендотоксикацією макроорганізму. Тому остаточний діагноз встановлюють враховуючи результати мікроскопування мазка крові. Застосування етіотропної терапії є найважливішим пунктом у складанні схеми лікування хворих собак. Навесні 2024 року кількість собак, у яких діагностовано бабезіоз, були масовим явищем. Тому нами було поставлено мету – вивчити терапевтичний ефект за двоетапного, роздрібного, застосування препарату «Азидин-

вет».

Методи і матеріали. У приватній клініці м. Коростишева Житомирського регіону обслуговуються тварини-компаньйони із сусідніх населених пунктів. Нами були проведені рандомізовані дослідження застосування препарату «Азидин-вет» різним породам собак хворих бабезіозом на різних стадіях розвитку хвороби. Для цього у собак різних порід, різного віку, за наявності клінічних ознак, які вказували на розвиток бабезій у еритроцитах, відбирали кров із послідувачим визначенням ступеня ураження еритроцитів. Для фарбування мазків крові використовували фарбу Лейкоцидиф-200. Загалом у рандомізованих дослідженнях було використано 30 собак.

На ринку ветеринарних препаратів наявна значна кількість протибабезіозних засобів, але усі можуть містити одну із трьох діючих речовин (диміназону ацетурат, диміназону діацетурат та імідокарб дипропіонат). В залежності від багатьох чинників ціна на такі препарати суттєво різниться. Зважаючи на фармакодинаміку, фармакокінетику та ступінь токсичності кожної із вказаних Remedium basis лікар ветеринарної медицини здійснює індивідуальний вибір. В будь-якому випадку кожен ветеринарний фахівець акцентує увагу на показники: ціна, якість, клінічна ефективність та токсикологічна безпечність для хворої тварини.

Бровафарма випускає препарат «Азидин-вет», який містить діючі речовини: 1. диміназону ацетурат (блокує синтез геному бабезій та порушує процеси аеробного гліколізу, додатково проявляє антибактеріальну і фунгіостатичну дію); 2. феназепам (є типовим нестероїдним протизапальним засобом, який забезпечує жарознижуючу, протизапальну, анальгезуючу дію та зменшує проникність капілярів) [4]. Тобто поєднання діючих речовин препарату є раціональними за проведення етіологічно-симптоматичної терапії тварин хворих бабезіозом, трипаносомозом або тейлеріозом.

Згідно листівки-вкладки до Азидину-вет тваринам використовують 3,5% розчин шляхом додавання у флакон із препаратом (0,24 г) 2,5 мл води для ін'єкцій. Дозування проводиться 0,1 мл/2 кг маси тіла [3].

Зважаючи, що власники тварин не завжди звертаються до ветеринарної лікарні після перших симптомів захворювання (загальне пригнічення, апатичність, відсутність апетиту, гіпертермія), а часто і у важкому стані, важливим є встановлення остаточного діагнозу з допомогою мікроскопування мазка крові та врахування накопичення токсичних речовин в результаті гемолізу та розмноження паразитів. Для зменшення токсичного впливу протибабезіозної лікарської речовини, спеціалістами ветеринарної клініки успішно апробовано і використовується схема розділення на два введення терапевтичної дози препарату «Азидин-вет». Розведення здійснюється відповідно листку-вкладки вказаного препарату, але надалі дозування проводять 0,04 мл/кг маси тіла собаки (на першу ін'єкцію) та 0,03 мл/кг маси тіла, відповідно, на повторне введення через 24 години. Це здійснюється з метою припинення реплікації бабезій (перша доза), що разом із застосуванням кровозамінників і дезінтоксикаційних засобів дозволяє максимально зменшити явище ендотоксикації та токсичний вплив на організм диміназону ацетурату за повторного введення. Слід зважити, що за такої схеми лікування при мікроскопуванні мазків крові виявляли бабезій в еритроцитах через добу після першого введення Азидин-вет, але через добу після другого введення – їх не виявляли. У випадку застосування такої етіотропної терапії ускладнень лікування не розвивалось, якщо власники звертались на першу чи другу добу захворювання. У разі пізнішого звернення старих собак у 70% реєстрували їх загибель.

Отже, підшкірне введення 3,5% розчину Азидин-вет із розрахунку 0,04 мл (перша ін'єкція) та 0,03 мл/кг маси тіла собаки (друге введення) забезпечує 100% знищення бабезій та повне їх виздоровлення.

Бібліографічний список:

1. Baneth, G., Cardoso, L., Brilhante-Simões, P., & Schnittger, L. (2019). Establishment of *Babesia vulpes* n. sp. (Apicomplexa: Babesiidae), a piroplasmid species pathogenic for domestic dogs. *Parasites & vectors*, 12, 1-8.

2. Levytska, V., & Mushynskiy, A. (2020). Ixodid ticks in the Western Ukraine. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Veterinary Sciences*, 22(97), 187-193. <https://doi.org/10.32718/nvlvet9730>
3. Листівка-вкладка додаток до реєстраційного посвідчення №АВ-01265-01-10 (2020). Відтворено з https://brovapharma.ua/download/PL_Azidin-vet.pdf
4. Реєстраційне посвідчення №АВ-01265-01-10 (2020) дійсне до 06.07.2025. Відтворено з https://brovapharma.ua/download/RC_Azidin-vet.jpg

УДК 636.09:616.31

КЛІНІЧНІ ФОРМИ ПРОЯВУ ЗАХВОРЮВАНЬ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ У ТВАРИН

Сарбаш Д.В., кандидат ветеринарних наук, доцент, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0902-7990>

Синяговська К.А., кандидат ветеринарних наук, доцент, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4482-4813>

Слюсаренко Д.В., доктор ветеринарних наук, професор, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8214-0637>

Цимерман О.О., кандидат ветеринарних наук, доцент, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4663-0505>

Слизова оболонка ротової порожнини у тварин є однією з важливих складових тканин, що побудована з щільно волокнистої тканини і вкрита багатошаровим плоским епітелієм. Вона є достатньо кровозабезпеченою, іннервованою, еластичною і помірно стійкою до екзо- та ендогенних пошкоджень. За станом слизової оболонки (колір, цілісність, набряк, кровоточивість тощо) практикуючі фахівці визначають, як загальний стан організму тварин, так і локальні захворювання. Не дивлячись на достатньо високу резистентність до різноманітних екзо- та ендогенних факторів в процесі життєдіяльності в слизовій оболонці виникають і розвиваються різноманітні захворювання, що негативно впливають на процес прийому корму, на загальний стан тварин тощо.

Метою досліджень було визначити клінічні форми прояву захворювань слизової оболонки ротової порожнини у тварин з урахуванням етіологічних факторів, дослідити клінічні ознаки і особливості перебігу.

Об'єктом досліджень слугували хворі тварини, які надходили для лікування до клініки кафедри ветеринарної хірургії та репродуктології ДБТУ, а саме – велика рогата худоба, коні та собаки.

Результати досліджень. Протягом 7 років було виявлено 37 тварин з різними захворюваннями слизової оболонки ротової порожнини. У великої рогатої худоби захворювання діагностували у 9 випадках, у коней – у 5 випадках та у 23 випадках – у собак. Захворювання мали різноманітні клінічні ознаки і відповідно по-різному впливали на загальний стан тварин.

За клінічними ознаками у великої рогатої худоби захворювання слизової оболонки проявлялись гінгівітом (запаленням ясен) та виразками на губах і щоках. У коней локальним стоматитом на щоках, а у собак – у 7 випадках проявлялось папіломатозом, у 9 випадках – гінгівітом, у 4 випадках – виразками та у 3 випадках – гангренозним стоматитом.

При вивченні етіологічних факторів захворювань було встановлено що в більшості випадків вони виникали на фоні різноманітних травматичних дій грубим кормом, порушення зміни зубів, термoxiмічних факторі та внаслідок інфікування різноманітною флорою.